

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1910. Första Kammaren. Nr 26.

Tisdagen den 3 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 3,30 e. m.

Herr statsrådet *Nylander* aflämnade Kungl. Maj:ts nedan-
nämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

- 1:o) med förslag till lag om sjukkassor;
 - 2:o) angående de till afvittringslandtmätarna i Västerbottens och Norrbottens län utgående aflöningsförmåner;
 - 3:o) angående upplåtande af en lägenhet från förra löjtnantsbostället Styrestad nr 1 i Östergötlands län;
 - 4:o) angående upplåtande af en lägenhet från förra jägmästarbostället Lättorp n:r 1 i Kalmar län;
 - 5:o) angående afstående eller upplåtelse i vissa fall af mark från kronoegendomar;
 - 6:o) angående upplåtelse af rätt till bearbetande af icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord;
 - 7:o) angående upplåtelse af kronan tillhörande jordägareandelar i grufvor;
 - 8:o) angående försäljning af ett område från förra sergeantsbostället Slöta n:r 12 Mossagården i Skaraborgs län; och
 - 9:o) angående upplåtande af en lägenhet från förra ryttmästarbostället Larum nr 1 i Kalmar län.
-

Herr Trygger erhöll på begäran ordet och yttrade: Jag tror mig uttala en allmän mening, då jag beklagar, att ett så viktigt förelag som förslaget till lag om sjukkassor framkommit till Riksdagen så sent som nu är fallet. Jag vill icke lägga skulden härför på någon viss — detta är icke meningen med mitt uttalande — men jag kan icke underlåta att säga, att det är fara för, att Kungl. Maj:ts förslag icke få den genomgripande behandling, som grundlagarna förutsätta, ifall förslagen komma

under Riksdagens pröfning vid en så sen tidpunkt som här varit förhållandet. Då emellertid förevarande och därmed sammanhängande förslag nu framlagts, är det visserligen Riksdagens skyldighet att se till, att de blifva behandlade så grundligt som möjligt och så hastigt, att Riksdagen på grund af dem icke alltför länge måtte hindras från att åtskiljas.

Jag har tagit del af förslaget om sjukkassor på förhand, och jag fann då, att det lämpligaste skulle ha varit, om lagutskottet fått behandla förslaget. Åtskilliga stadganden däri stå nämligen i nära samband med bestämmelserna i förslaget till lag om föreningar, och lagutskottet skulle således på grund af sin behandling af sistnämnda förslag ha ägt en viss större kompetens att behandla äfven sjukkasslagförslaget. Lagutskottet skulle äfven på grund häraf kunnat göra pröfningen hastigare.

Emellertid, då jag underställde denna mening lagutskottets ompröfning, fann jag, att man bland Andra kammarens ledamöter inom utskottet hyste farhågor för att utskottet verkligen skulle kunna hinna med behandlingen af ärendet, utan att Riksdagens samvaro blefve alltför mycket utdragen. På nämnda håll ansåg man däremot, att det lämpligaste vore, att ett särskildt utskott behandlade frågan. När numera konstitutionsutskottet snart är färdigt med sitt arbete och för öfrigt medlemmar af åtskilliga andra utskott bli lediga, skulle man kanske kunna få ett särskildt utskott till stånd för denna saks behandling, och då jag ej vill sätta mig emot de önskingar, som uttalats bland Andra kammarens ledamöter i lagutskottet, ber jag att få föreslå att kammaren måtte besluta tillsättandet af ett särskildt utskott, bestående af 12 ledamöter, 6 från vardera kammaren, för att behandla, ej mindre Kungl. Maj:ts förslag till lag om sjukkassor, angående anvisande af medel till sjukkasseeväsendets befrämjande samt angående anordnande af en tillsynsmyndighet öfver sjukkasseeväsendet i riket och anvisande af medel till bestridande af kostnaderna för densamma, än äfven de ytterligare framställningar, som kunna komma att af Kungl. Maj:t eller i enskilda motioner göras i dessa eller i omedelbart samband därmed stående ämnen.

Under förutsättning att kamrarna enas om detta förslag, skall jag jämväl be att få föreslå, att Första kammaren måtte besluta tillsätta sex suppleanter i det ifråvavarande utskottet.

På gjord proposition beslöt kammaren för sin del, att ett särskildt utskott, bestående af tolf ledamöter, sex från vardera kammaren, skulle tillsättas för behandling af

ej mindre Kungl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) med förslag till lag om sjukkassor,

2:o) angående anvisande af medel till sjukkasseeväsendets befrämjande, samt

3:o) angående anordnandet af en tillsyningsmyndighet öfver sjukkasseväsendet i riket och anvisande af medel till bestridande af kostnaderna för densamma,

än äfven de ytterligare framställningar, som kunde komma att af Kungl. Maj:t eller i enskilda motioner göras i dessa ämnen eller andra i omedelbart samband därmed stående frågor.

Jämlikt § 37 mom. 1 riksdagsordningen skulle Andra kammaren inbjudas att i detta beslut förena sig med Första kammaren.

Vidare beslöts att, därest kamrarna enades om tillsättande af ett särskildt utskott för nämnda frågor behandling, Första kammaren skulle välja sex suppleanter för de från kammaren tillsatta ledamöterna i utskottet.

Protokollsutdrag i ämnet justerades och afsändes till Andra kammaren.

Justerades protokollet för den 26 nästlidne månad.

Upplästes ett inlämnadt läkarintyg af följande lydelse:

Ledamoten af Riksdagens Första kammare, öfversten m. m. *W. Ewerlöf* är på grund af sjukdom (influenta) tillsvidare oförmögen bevista Riksdagens sammanträden, hvilket härmed på heder och samvete intygas.

Malmö den 2 maj 1910.

William Wählin.

Leg. läkare.

Anmälades och bordlades bankoutskottets utlåtande nr 20, angående regleringen af utgifterna under riksstatens tionde hufvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna; äfvensom

lagutskottets utlåtanden:

nr 40, i anledning af *dels* Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse af 14 och 29 §§ i nådiga förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning af vin och öl, *dels* en i anledning däraf väckt motion;

nr 41, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående sådan förändring i gällande förordning angående utvidgad näringsfrihet att tillstånd erfordras för anläggning eller utvidgning af bryggeri eller vinfabrik; och

nr 43, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 7

§ 1 mom. i förordningen angående försäljning af vin och öl den 9 juni 1905 m. m.

Upplästes och godkändes bevillningsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, nr 95, till Konungen, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående vissa bestämmelser rörande gränstrafiken mellan Sverige och Norge.

Upplästes och godkändes bankoutskottets förslag till Riksdagens skrivelser:
nr 96, till Konungen, med reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning, samt
nr 97, till fullmäktige i riksbanken, med öfverlämnande af reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag till Riksdagens skrifvelse, nr 91, till Konungen, angående utredning i fråga om mindre kostbara järnvägars med 0,6 meters spårvidd betydelse för den ekonomiska utvecklingen.

Upplästes ett från Andra kammaren ankommet protokollsutdrag nr 378, utvisande att nämnda kammare antagit Första kammarens inbjudning om tillsättande af ett särskildt utskott för behandling af

ej mindre Kungl. Maj:ts propositioner:

1:o med förslag till lag om sjukkassor,

2:o angående anvisande af medel till sjukkasseväsandets befrämjande, samt

3:o angående anordnandet af en tillsynsmyndighet öfver sjukkasseväsandet i riket och anvisande af medel till bestridande af kostnaderna för densamma,

än äfven de ytterligare framställningar, som kunde komma att af Kungl. Maj:t eller i enskilda motioner göras i dessa ämnen eller andra i omedelbart samband därmed stående frågor.

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med Andra kammarens talman finge föreslå, det Första kammaren ville besluta att företaga val vid sammanträde, som komme att hållas under morgondagen, af ledamöter och vid sammanträde nästa

fredag af suppleanter i det särskilda utskott, hvars tillsättande nu beslutits.

Detta förslag antogs.

Föredrogos och hänvisades till särskilda utskottet nr 3 Kungl. Maj:ts nådiga propositioner till Riksdagen:

- 1:o) med förslag till lag om sjukkassor och
- 2:o) angående anvisande af medel till sjukkasseeväsendets befrämjande.

Föredrogs Kungl. Maj:ts den 30 nästlidne månad bordlagda nådiga proposition till Riksdagen angående anordnandet af en tillsynsmyndighet öfver sjukkasseeväsendet i riket och anvisande af medel till bestridande af kostnaderna för densamma.

Kungl. proposition om anordnandet af en tillsynsmyndighet öfver sjukkasseeväsendet m. m.

Herr Fränckel: Jag föreställer mig, att denna kammare vid detta tillfälle liksom vid flera föregående, då det varit fråga om att stödja den frivilliga sjukkasserörelsen i riket skall vara beredd att såväl genom de lagbestämmelser, kammaren beslutar, som genom att anvisa de bidrag, hvilka här äro begärda, fortfarande uppmuntra och understödja denna rörelse. Denna hör nämligen — det tror jag, att vi väl alla kunna vara öfverens om — till de sociala rörelser, som det är viktigast och lyckligast för staten att ekonomiskt stödja. Det är således med stor tillfredsställelse, jag för min enskilda del mottagit den proposition, där Kungl. Maj:t i år liksom flera föregående år begärt bidrag till dessa sjukkassor, och bör man nu så mycket hellre kunna stödja ett sådant förslag, som vi genom den nya lagen ha förhoppning om, att dessa bidrag på ett ännu mera säkert och för denna rörelse lyckligt sätt än förut skola kunna användas.

I detta afseende spelar emellertid den frågan en icke obetydlig roll, hvilken myndighet i riket, som får den närmaste uppsikten öfver kassorna samt förvaltningen af det ifrågavarande anslaget i sin helhet sig anförtrodd. Härom hafva — det torde de af herrarna, som möjligen redan tagit del af den nu förevarande kungl. propositionen ha funnit — meningarna varit mycket delade. Å ena sidan stå uttalanden om önskvärdheten af, att denna myndighet, denna uppsiktsmyndighet, om jag så får kalla den, förlägges under kommerskollegium, därför att man naturligtvis tänkt sig, att den särskilda myndighet, som sannolikt kommer att för framtiden erfordras för dessa kassors öfvervakande, icke nu genast bör tillsättas, utan först sedan man fått

Kungl. proposition om anordnandet af en tillsynsmyndighet öfver sjuk-kasseväsendet m. m.
(Forts.)

erfarenhet om i hvilken utsträckning den bör verka och den befoget, som för densamma såsom själfständig myndighet är behöflig.

Den andra meningen håller före, att man bör ansluta denna tillsynsmyndighet till riksförsäkringsanstalten. Denna mening har äfven den haft sina förespråkare, och af handlingarna torde herrarna finna, att skäl och motskäl ha framförts i fråga om dessa bägge olika uppfattningar.

På grund af det arbete, med hvilket jag under många år biträdt för att söka på ett lämpligt sätt anordna sjukkasserörelsen, har jag velat taga mig anledning att vid remissen af denna fråga uttala den åsikten, att det vore på sin plats, om den uppsiktsmyndighet, som här nu provisoriskt bör inrättas, blefve riksförsäkringsanstalten.

Herrarna torde påminna sig, att när riksförsäkringsanstalten inrättades, skedde detta hufvudsakligen på den grund, att man genom 1901 års ansvarslag hade så att säga ålagt vissa industrier att ansvara för de olycksfall, som kunde inträffa bland deras yrkesarbetare, hvarvid man då tog för gifvet, att vederbörande yrkesidkare icke skulle vilja stå risken själfva utan ville fullständigt försäkra denna risk hos en statsanstalt. Riksförsäkringsanstalten blef sålunda inrättad, och, såvidt jag har mig bekant, har åtminstone från yrkesidkarnas sida ingen anmärkning gjorts mot det sätt, hvarpå den hittills fungerat. Om den således nu och framdeles skall sköta olycksfallsförsäkringen, är det väl alldeles gifvet, att släktskapen mellan sjukförsäkringen och olycksfallsförsäkringen är så stor, att man knappast kan förstå, huru det skall kunna vara möjligt att skilja dessa bägge slag af försäkring åt.

Nu har på senare tiden dessutom tillkommit en annan omständighet. Herrarne torde erinra sig, att när vi beslöto om riksförsäkringsanstalten och då bestämde, att en viss ansvarighets-summa skulle utgå vid olycksfall i industriellt arbete, gingo vi ut från den uppfattningen, att man icke härvidlag fick befatta sig med allt för små olycksfall, utan att man borde föreskrifva en viss tid, innan verkligen en sådan påföljd inträdde. Man beslöt, att lagen om olycksfall icke skulle blifva tillämplig förr än sextio dagar efter olycksfallet, den s. k. karenstiden, förflutit. Detta sätt att förhindra lagens tillämpning under viss tid fortsattes under åtskilliga år, men riksförsäkringsanstalten fann snart, att de enskilda bolagen, som hittills skött olycksfallsförsäkringen, konkurrerade på ett betänkligt sätt med statens försäkringsanstalt. Man tjusade till de olika försäkringstagarna genom att säga: vi hafva ingen karenstid. Vi betala olycksfallsersättning tre dagar, efter det olycksfallet inträffat, då däremot statens anstalt icke betalar, förrän sextio dagar därefter gått till ända. Följden var, dels att arbetarna pretenderade, att arbetsgifvarna skulle försäkra

dem på sådant sätt, att arbetarna kunde utfå olycksfallsersättning äfven under karenstiden, dels ock att riksförsäkringsanstalten själf fann till fullo, att om man ville konkurrera med de enskilda bolagen, var det nödvändigt att taga bort karenstiden äfven hos statens försäkringsanstalt eller att åtminstone göra det möjligt för statens anstalt att försäkra utan att bestämma någon karenstid. När man nu talar om konkurrens emellan staten och de enskilda bolagen är det icke det rent ekonomiska, som spelar in, utan det ligger i sakens natur, att om riksförsäkringsanstalten får utveckla sin olycksfallsförsäkringsrörelse i den riktning som är önskelig, blir frekvensen af försäkringstagare hos riksförsäkringsanstalten så mycket större, d. v. s. premierna för arbetsgifvarna för de olika riskerna så mycket mindre. Nu är man sålunda där, att riksförsäkringsanstalten måste åtaga sig försäkring enligt lag och har erbjudit sig att mottaga försäkring, vare sig efter lag eller enligt öfverenskommelse, som kan träffas, äfven med bortfallande af karenstiden. Häraf torde herrarne finna, huru nära riksförsäkringsanstalten står sjuk-kasserörelsen, när den vid olycksfall måste undersöka de olika sjukdomarnas beskaffenhet för att se, om de äro beroende af olycksfall. Kan det då vara klokt, att när man tillsätter en provisorisk myndighet för att, om jag så får säga, öfvervaka och taga vård om sjuk-kassorna och låter dessa sjuk-kassor få statens sigill, men bibehålla sin karaktär af frivillighet, som vi dock på inga villkor få rubba, kan det då vara klokt att flytta öfver denna tillsyn på »kommerskollegium», som enligt mitt förmenande icke innehar den sakkunskap i afseende på sjukdomarnas betydelse som behöfves för att kunna följa denna sjuk-kasserörelse och se, huruvida den är skött på ett sätt, som kan vara gagneligt? Det enda skäl som jag kunnat finna i propositionen och som också Kungl. Maj:t har framhållit, när Kungl. Maj:t behandlade båda sidorna af saken, är det, att kommerskollegium har redan nu två fast anställda tjänstemän, som sköta statistiken öfver sjuk-kasseväsendet i riket. Men, mina herrar, hvilket är lättare att sköta: *statistiken* öfver sjuk-kassorna eller *att hand-hafva deras skötsel* i den utsträckning, som följer af den nya lagen? Jag kan icke finna annat, än att man skall antingen bibehålla statistiken sådan, som den nu finnes, eller också flytta öfver den till riksförsäkringsanstalten. Dessutom, hur skall man kunna förklara, att Riksdagen år från år afsatt 1,400,000 kronor till en blifvande ålderdomsförsäkring, hvarom vi ännu icke beslutat och beträffande hvilken det torde dröja ganska länge, innan vi komma öfverens? Om en sådan kommer till stånd, är det väl naturligt, att den kommer att hänföras till riksförsäkringsanstalten, och då hafva vi en statsanstalt för alla statens social-försäkringar.

Jag har velat anföra detta vid remissen af denna proposition,

Kungl. proposition om anordnandet af en tillsynsmyndighet öfver sjuk-kasseväsendet m. m.

(Forts.)

i förhoppning, att det särskilda utskottet, när det kommer att behandla denna fråga, måtte kunna taga den hänsyn till dessa synpunkter, hvartill det må finna anledning.

Efter härmed slutad öfverläggning hänvisades den kungl. propositionen till särskilda utskottet nr 3; och skulle till utskottet jämväl öfverlämnas det i anledning af samma proposition inom kammaren nu afgifna yttrandet.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flera ledamöters begäran konstitutionsutskottets den 30 sistlidne månad bordlagda utlåtande nr 13 äfvensom statsutskottets samma dag bordlagda utlåtanden nr 48—52.

Vid föredragning af statsutskottets den 30 nästlidne april bordlagda memorial nr 53, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut i vissa frågor rörande anslag under riksstatens femte hufvudtitel, godkändes de i detta memorial föreslagna voteringspropositioner.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flera ledamöters begäran lagutskottets den 30 sistlidne månad bordlagda utlåtande nr 42 äfvensom Första kammarens tillfälliga utskotts samma dag bordlagda utlåtanden, nr 15 och 16.

Vid föredragning af ett från Andra kammaren ankommet protokollsutdrag, nr 376, med delgifning af nämnda kammares beslut öfver dess tillfälliga utskotts utlåtande, nr 38, angående en inom kammaren väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t rörande sådan planläggning af statens och kommunernas arbeten, att vid uppkommande allmänna arbetslöshet största möjliga antal arbetare må kunna beredas arbete, beslöt Första kammaren hänvisa detta ärende till sitt tillfälliga utskott nr 1.

Föredrogos och hänvisades till jordbruksutskottet de under dagen aflämnade kungl. propositioner, som ej redan remitterats till utskott.

Justerades ytterligare sju protokollsutdrag för denna dag.

På framställning af herr talmannen beslöts, att de denna dag första gången bordlagda ärendena skulle sättas främst bland betänkandena på föredragningslistan till morgondagens sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 4,10 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna

Onsdagen den 4 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollet för den 27 nästlidne månad.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial nr 39, punkten a, förslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

»Den som, i likhet med Första kammaren, vill, att chefen för fångvårdsstyrelsen skall upptagas i aflöningsstaten för styrelsen under benämning generaldirektör samt med en aflöning af lön eller motsvarande 7,000 kronor, tjänstgöringspenningar eller motsvarande 3,000 kronor, ortstillägg 1,000 kronor, summa 11,000 kronor, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, beslutit, att chefen för fångvårdsstyrelsen skall upptagas i aflöningsstaten för styrelsen under benämning öfverdirektör och chef samt med en aflöning af lön eller motsvarande 6,200 kronor, tjänstgöringspenningar eller motsvarande 2,800 kronor, ortstillägg 1,000 kronor, summa 10,000 kronor.»

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 95;

Nej — 38.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 386, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 27 ja och 173 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 122 ja och 211 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial nr 39, punkten 1, b, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

b) »Den som, i likhet med Första kammaren, vill, att aflöningen för ett skrifbiträde skall i aflöningsstaten för fångvårdsstyrelsen upptagas med lön eller motsvarande 600 kronor, tjänstgöringspenningar eller motsvarande 450 kronor, ortstillägg 150 kronor, summa 1,200 kronor, äfvensom att efter 5 år lönen kan höjas med 200 kronor och efter 10 år med ytterligare 200 kronor, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, beslutit, att aflöningen för ett skrifbiträde skall i aflöningsstaten för fångvårdsstyrelsen upptagas med lön eller motsvarande 700 kronor, tjänstgöringspenningar eller motsvarande 350 kronor, ortstillägg 150 kronor, summa 1,200 kronor äfvensom att efter 5

år lönen kan höjas med 200 kronor och efter 10 år med ytterligare 200 kronor.»

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 105;

Nej — 33.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 387, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 78 ja och 131 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 183 ja och 164 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfvensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial nr 39, punkten 2, förslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

»Den som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må medgifva sådan ändring af hvad som blifvit stadgadt angående ersättning till den tillförordnade brottmålsdomaren i Norrbottens län, att från det å andra hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till *ersättning åt domare, vittnen och parter* må från och med år 1911 till honom för rannsakingar med häktade utgå dels ett årligt arfvode af 1,200 kronor, dels 75 kronor för hvarje af honom för sådan rannsaking hållet urtima ting eller extra sammanträde under lagtima ting, dels resekostnads- och traktamentsersättning enligt tredje klassen i resereglementet, dock med iakttagande, att dagtraktamente ej må beräknas för dygn, hvarunder förrättning ägt rum, dels ock traktamente af 16 kronor för hvar och en af de två expeditonsdagar, brottmåldomaren äger beräkna för hvarje af honom handlagdt mål, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej:

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, afslagit utskottets hemställan och Kungl. Maj:ts framställning i ämnet.»

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 99;

Nej — 37.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 388, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 18 ja och 187 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 117 ja och 224 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af jordbruksutskottet i dess memorial nr 74, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

»Den som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må

a) godkänna följande aflöningsstat för statens landbruksingenjörer, extra landbruksingenjörer och landbruksstipendiater att gälla från och med den 1 januari 1911:

	Kronor.					
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tilllägg.	Arfvoden.	Summa.	
1 landbruksingenjör i Stockholms län	3,000	500	400	—	3,900	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor, efter 10 år med ytterligare 500 kronor och efter 15 år med ytterligare 500 kr.
1 landbruksingenjör	3,000	500	—	—	3,500	
20 landbruksingenjörer	60,000	10,000	—	—	70,000	
1 extra landbruksingenjör...	—	—	—	3,000	3,000	
2 extra landbruksingenjörer	—	—	—	6,000	6,000	
1 landbruksstipendiat	—	—	—	1,800	1,800	
2 landbruksstipendiater.....	—	—	—	3,600	3,600	
Summa	—	—	—	—	91,800	

Anm. 1. Ordställaget för landbruksingenjören i Stockholms län utgår endast för så vidt landbruksingenjörens stationeringsort utgör Stockholms stad.

2. För landbruksingenjör skall högsta pensionsunderlaget utgöra 4,000 kronor.

b) godkänna följande allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i staten för landbruksingenjörer upptagna aflöningsförmåner, nämligen,:

att landtbruksingenjör skall vara underkastad såväl den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet, jämväl utom eget distrikt, eller jämkning i åligganden som ock den reglering af tjänstgöringsområde, som kan varda föreskrifven, vare sig vid en möjligen inträdande förändrad organisation af landtbruksingenjörskåren eller eljest, samt i sådant hänseende särskildt vara pliktig att med bibehållande af den aflöning, som enligt staten tillkommer honom, fullgöra de nya eller förändrade tjänstegöromål, som efter en dylik omorganisation kunna varda honom ålagda;

att med landtbruksingenjörstjänst icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med landtbruksingenjörstjänst ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej landtbruksstyrelsen uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen såsom landtbruksingenjör, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att de med landtbruksingenjörsbefattning förenade tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningens innehafvare verkligen tjänstgjort, men för den tid, han varit befriad från tjänstgöring, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att landtbruksingenjör, som åtnjuter tjänstledighet, skall till vikarien afstå det arfvode enligt taxa, hvilket belöper å de af vikarien verkställda tjänstegöromål;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägg, där sådant utgår, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar och arfvode enligt taxa, hvarom nyss är stadgadt, afstå så mycket af lönen eller ortstillägget, som erfordras för befattningens uppehållande eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänstinnehafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänstinnehafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden

innehållas, såvida ej landtbruksstyrelsen finner skäligt låta honom uppbära något däraf;

att beträffande förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af landtbruksingenjörstjänst tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, *för andra förhöjningen efter ytterligare fem år, på samma villkor, och för tredje förhöjningen efter än ytterligare fem år, likaledes på enahanda villkor*, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förrän vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagare därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägg utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänst innehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, omreglering af extra inkomster, som kunna åtfölja landtbruksingenjörsbefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

c) förklara

ej mindre att en hvar, som med eller efter ingången af år 1911 tillträder landtbruksingenjörsbefattning, skall vara pliktig att underkasta sig ofvanberörda villkor och bestämmelser,

än äfven att de förutvarande innehafvare af landtbruksingenjörsbefattningar, hvilka icke före viss af Kungl. Maj:t bestämd dag anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i förenämnda lag, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem; samt

d) i riksstaten under nionde hufvudtiteln uppförda anslaget

till landbruksingenjörer och deras biträden, nu 54,500 kronor, med ett med 37,300 kronor till 91,800 kronor förhöjdt belopp; röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren,

a) godkänt följande aflöningsstat för statens landbruksingenjörer, extra landbruksingenjörer och landbruksstipendiater att gälla från och med den 1 januari 1911:

	Kronor.					
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-till-lägg.	Arf-voden.	Summa.	
1 landbruksingenjör i Stockholms län	3,000	500	400	—	3,900	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 landbruksingenjör	3,000	500	—	—	3,500	
20 landbruksingenjörer	60,000	10,000	—	—	70,000	
1 extra landbruksingenjör...	—	—	—	3,000	3,000	
2 extra landbruksingenjörer	—	—	—	6,000	6,000	
1 landbruksstipendiat.....	—	—	—	1,800	1,800	
2 landbruksstipendiater.....	—	—	—	3,600	3,600	
Summa	—	—	—	—	91,800	

Ann. Ordstillägget för landbruksingenjören i Stockholms län, utgår endast för så vidt landbruksingenjörens stationeringsort utgör Stockholms stad.

b) godkänt följande allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i staten för landbruksingenjörer upptagna aflöningsförmåner, nämligen:

att landbruksingenjör skall vara underkastad såväl den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet, jämväl utom eget distrikt, eller jämkning i åligganden som ock den reglering af tjänstgöringsområde, som kan varda föreskrifven, vare sig vid en möjligen inträdande förändrad organisation af landbruksingenjörskåren eller eljest, samt i sådant hänseende särskildt vara pliktig att med bibehållande af den aflöning, som enligt staten tillkommer honom, fullgöra de nya eller förändrade tjänstegöromål, som efter en dylik omorganisation kunna varda honom ålagda;

att med landbruksingenjörstjänst icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med landbruksingenjörstjänst ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroy försedt eller blifvit

såsom aktiebolag inregistrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej landbruksstyrelsen uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen såsom landbruksingenjör, finner uppdraget eller befattningen kunna få tillsvidare mottagas och bibehållas;

att de med landbruksingenjörsbefattning förenade tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningens innehafvare verkligen tjänstgjort, men för den tid, han varit befriad från tjänstgöring, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att landbruksingenjör, som åtnjuter tjänstledighet, skall till vikarien afstå det arfvode enligt taxa, hvilket belöper å de af vikarien verkställda tjänstegörsmål;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägg, där sådant utgår, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar och arfvode enligt taxa, hvarom nyss är stadgadt, afstå så mycket af lönen eller ortstillägget, som erfordras för befattningens uppehållande eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänstinnehafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänsteinnehafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej landbruksstyrelsen finner skäligt låta honom uppbära något däraf;

att beträffande förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af landbruksingenjörstjänst tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjordt annat offentligt uppdrag och för andra förhöjningen efter ytterligare fem år, på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillrädas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagare därvid tillgodoräknas den tid,

som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägg utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänsteinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgad; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Majts bestämmande, omreglering af extra inkomster, som kunna åtfölja landtbruksingenjörsbefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

c) förklarar

ej mindre att en hvar, som med eller efter ingången af år 1911 tillträder landtbruksingenjörsbefattning, skall vara pliktig att underkasta sig ofvanberörda villkor och bestämmelser,

än äfven att de förutvarande innehafvare af landtbruksingenjörsbefattningar, hvilka icke före viss af Kungl. Maj:t bestämd dag anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i förenämnda lag, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem; samt

d) i riksstaten under nionde hufvudtiteln uppfört anslaget till landtbruksingenjörer och deras biträden, nu 54,500 kronor, med ett med 37,300 kronor till 91,800 kronor förhöjdt belopp.»

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 107;

Nej — 30.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 389, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 24 ja och 181 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 131 ja och 211 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial nr 53, punkten 1, förslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

»Den som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må godkänna stater för flottans officerskår, för flottans underofficerskår samt å dagaflöning till officerare och underofficerare vid flottan af den lydelse, bilagorna nr 2, 3 och 5 vid statsrådsprotokollet utvisa, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra kammaren, beslutat godkänna stater för flottans officerskår, för flottans underofficerskår samt å dagaflöning till officerare och underofficerare vid flottan af den lydelse, bilagorna 2, 3 och 5 vid statsrådsprotokollet utvisa, med den ändring, att antalet officerare enligt bilaga 2 minskas med 1 kapten af 1:a klassen, 2 kaptener af 2:a klassen, 2 löjtnanter och 1 underlöjtnant, och slutsumman å staten minskas med 11,920 kronor, till 708,180 kronor samt att i bilaga 5 dagaflöningen för 3 kaptener samt 3 löjtnanter och underlöjtnanter afdrages, i följd hvaraf statens slutsumma minskas med 7,665 kronor, till 854,994 kronor 25 öre.»

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 119;

Nej — 20.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag nr 390, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 49 ja och 157 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 168 ja och 177 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial nr 53, punkten 2, förslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

»Den som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må godkänna stat för flottans sjömanskår af den lydelse, bilaga b) vid statsutskottets utlåtande nr 5 utvisar, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, godkänt stat för flottans sjömanskår af den lydelse bilaga b) vid herrar Thorssons och Rydéns reservation till statsutskottets utlåtande nr 5 punkt 2:o utvisar.»

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 131;

Nej — 9.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 391, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 71 ja och 132 nej samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 202 ja och 141 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial nr 53, punkten 3, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

»Den som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må godkänna stat för marinintendenturkåren af den lydelse, bilaga nr 7 vid statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 14 januari 1910 utvisar, dock att vaktmästarnes ålderstillägg bestämmas till 100 kronor hvardera; röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra kammaren beslutat att icke vidtaga annan ändring i gällande stat för marin-

intendenturkåren än att vaktmästarens ålderstillägg bestämmes till 100 kronor hvarterdera.»

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 100;

Nej — 41.

Sedan protokoll öfver omröstningen blivit uppsatt, justerat och afsändt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 392, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 60 ja och 146 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 160 ja och 187 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial nr 53, punkten 4 föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

»Den som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må, med godkännande af stat för kustartilleriet af den lydelse bilaga nr 12 vid statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 14 januari 1910 utvisar, i riksstaten för år 1911 höja anslaget till aflöning för kustartilleriets personal, nu 1,378,944 kronor, med 16,275 kronor till 1,395,219 kronor, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra kammaren, beslutat att med godkännande af stat för kustartilleriet af den lydelse, bilaga nr 12 vid statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 14 januari 1910 utvisar, med den ändring att ur staten uteslutas 1 kapten af 1:a klassen, 3 löjtnanter och 2 underlöjtnanter, i riksstaten för år 1911 bestämma anslaget till aflöning för kustartilleriets personal till 1,378,944 kronor.»

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 118;

Nej — 21.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 393, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 45 ja och 161 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 163 ja och 182 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 i riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial nr 53, punkten 5, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

»Den som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må till nyanskaffning af krigsfartygsmateriel bevilja på extra stat för år 1911 ett anslag af 3,193,000 kronor röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren beslutat att till nyanskaffning af krigsfartygsmateriel bevilja på extra stat för år 1911 ett anslag af 2,443,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 118;

Nej — 23.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 394, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 48 ja och 159 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 166 ja och 182 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial nr 53, punkten 6, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

»Den som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må för anskaffning af torpeder och torpedmateriel bevilja ett anslag af 481,200 kronor och däraf på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af 100,000 kronor, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, beslutat att för anskaffning af torpeder och torpedmateriel bevilja ett anslag af 300,000 kronor och däraf på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af 75,000 kronor.»

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 122;

Nej — 19.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag nr 395, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 59 ja och 147 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 181 ja och 166 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Företogs val af sex ledamöter i Riksdagens Särskilda utskott nr 3. Därvid aflämnades 131 valsedlar, som godkändes och efter partibeteckning ordnades i två särskilda grupper så, att en grupp bildades af 85 valsedlar med öfverskrift »det förenade högerpartiet» och en annan grupp utgjordes af 46 valsedlar med öfverskrift »de moderata».

Härpå bestämdes till den utsträckning, som för utseende af föreskrifvet antal ledamöter var nödigt, för hvarje grupp ordningen mellan namnen å gruppens valsedlar, och blefvo därvid med iakttagande af härför stadgade grunder namnen uppförda så, som här efteråt sägs.

För »det förenade högerpartiet» uppfördes såsom

- nr 1 herr Cavalli,
- » 2 » Fränckel,
- » 3 » Sjöholm,
- » 4 » Bäckström,

hvilka fyra namn i denna följd upptagits å gruppens alla valsedar.
För »de moderata» uppfördes såsom

- nr 1 herr Wijkander,
» 2 » von Geijer,

hvilka två namn i denna följd uppförts å gruppens alla valsedar.

Härefter vidtogs enligt gifna bestämmelser fördelningen af platserna mellan de olika valsedelgrupperna, och befunnos därvid nedannämnda personer hafva blifvit till ledamöter i utskottet valda i följande ordning:

herr Cavalli	från »det förenade högerpartiet»,
» Wijkander	» »de moderata»,
» Fränckel	» »det förenade högerpartiet»,
» Sjöholm.....	» » » »
» von Geijer	» »de moderata»,
» Bäckström	» »det förenade högerpartiet»,

Föredrogos, men bordlades ånyo på flere ledamöters begäran bankoutskottets under gårdagen bordlagda utlåtande nr 20 äfvensom lagutskottets samma dag bordlagda utlåtanden nr 40, 41 och 43.

Vid ånyo skedd föredragning af konstitutionsutskottets den 30 sistlidne april och den 3 innevarande maj bordlagda utlåtande nr 13, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af 18 § 34 punkten i lagen om val till Riksdagen, biföll kammaren hvad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Vid förnyad föredragning af statsutskottets den 30 nästlidne april och den 3 innevarande maj bordlagda utlåtanden:

- nr 48, i anledning af väckt motion om förhöjd aflöning för vaktmästarne i vissa ämbetsverk,
nr 49, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upphörande af Endre pastorats prebendeegenskap,
nr 50, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående tjänstårsberäkning för vissa rektorer vid statens realskolor,

nr 51, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående fördelning af medel till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder, samt

nr 52, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under fjärde hufvudtiteln gjorda framställningar angående anslagen dels till krigshögskolor och dels till ålderstillägg,

biföll kammaren hvad utskottet i dessa utlåtanden hemställt.

Vid ånyo skedd föredragning af lagutskottets den 30 sistlidne april och den 3 innevarande maj bordlagda utlåtande nr 42, i anledning af väckta motioner om ändrad lydelse af dels 6 § 2 mom. i förordningen angående försäljning af tillagade alkoholfria drycker samt svagdricka, dels ock 23 § 2 mom. i förordningen angående försäljning af vin och öl den 9 juni 1905, biföll kammaren hvad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Vid förnyad föredragning af Första kammarens tillfälliga utskotts den 30 nästlidne april och den 3 innevarande maj bordlagda utlåtande, nr 15, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående bildandet af en lånefond, afsedd att för mindre bemedlade personer bereda tillfälle att inom städernas områden förvärfva bostäder, biföll kammaren hvad utskottet i detta utlåtande hemställt.

*Angående
upphörande
af Post- och
Inrikes Tid-
ningars utgif-
vande m. m.*

Föredrogs ånyo Första kammarens tillfälliga utskotts den 30 sistlidne april och den 3 innevarande maj bordlagda utlåtande, nr 16, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående upphörande af Post- och Inrikes Tidningars utgifvande m. m.

I en inom Andra kammaren väckt, till behandling af dess femte tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 203, hade herr *Lindhagen* yrkat, bland annat, att Riksdagen ville hemställa, att Kungl. Maj:t måtte taga i öfvervägande, huruvida och under hvilka villkor Post- och Inrikes Tidningar kunde upphöra samt ersättas med en statstidning för den legala annonseringen och meddelanden från regering och Riksdag.

Nämnda utskott hade i afgifvet utlåtande hemställt, »att Andra kammaren i anledning af förevarande motion ville för sin del besluta, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida

åtgärder borde vidtagas för tillgodoseendet af vissa utaf utskottet beträffande Post- och Inrikes Tidningar angifna önskemål samt, därest hinder därför skulle befinnas möta, huruvida och under hvilka förutsättningar nämnda tidning kunde upphöra samt ersättas med en statstidning af i utskottets utlåtande närmare angifven beskaffenhet».

Angående
upphörande
af Post- och
Inrikes Tid-
ningars utgif-
vande m. m.
(Forts.)

Sedan denna hemställan af Andra kammaren bifallits samt ärendet öfverlämnats till Första kammaren, hade denna kammare hänvisat detsamma till förberedande behandling af sitt första tillfälliga utskott, hvilket i nu föredragna utlåtande på återopade grunder hemställt, att Första kammaren ville i så måtto biträda Andra kammarens beslut, att Första kammaren för sin del beslutade, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes utreda, huruvida och under hvilka villkor Post- och Inrikes Tidningar såsom organ för allmänna kungörelser och legala annonser måtte kostnadsfritt komma rikets samtliga kommuner tillhanda.

Herr Afzelius: Jag ber att för min personliga del — och jag talar endast för mig själf — få gifva ett uttryck af erkännande åt det mot Svenska akademien hänsynsfulla sätt, på hvilket denna fråga behandlats af utskottet. Det har icke varit fråga om indragning af det privilegium, som Gustaf III förlänade denna sin stiftelse; man har inskränkt sig till att uttrycka vissa önskemål.

Detta privilegium är icke såsom man kunde tro ett privilegium att *utgifva* Post- och Inrikes Tidningar, utan det består däri, att i den af Svenska akademien utgifna Post- och Inrikes Tidningar skola legala annonser och kungörelser intagas. Det är detta, som gjort privilegiet till ett vinstgivande sådant, ett *privilegium lucrativum*. Men hela den vinst, som uppkommer af detta privilegium, har akademien anvisat till ett ändamål, som jag tror med full rätt kan betecknas såsom ett allmänt ändamål, nämligen till utgifvande af ordboken öfver svenska språket. Hvad som under ett år icke behöfves till bestridande af utgifterna för detta ändamål, besparas såsom en ordboksfond; akademien behåller för sin del icke något af denna inkomst.

Huvudpunkten, det väsentliga i de önsknningar, som här framträda, är att åstadkomma en större spridning af dessa allmänna kungörelser, och i principen kan man väl icke annat än biträda en sådan ansökan; allmänna kungörelser böra naturligtvis också blifva allmänt kunniga. Men huru skall detta önskemål kunna realiseras, det är frågan. Man föreslår nu här en utdelning af posttidningen till kommunerna. Naturligtvis kan någon ting sådant ske och måhända kan det också vara nyttigt. Men herrarne se af betänkan det, huruledes redan förut denna tanke varit uppe och resulterat i ett akademiens beslut, att kommunerna skola erhålla Post- och Inrikes Tidningar i en särskild upplaga

Angående
upphörande
af Post- och
Inrikes Tid-
ningars utgif-
vande m. m.

(Forte.)

för hälften af det pris, som den eljest betingar. Huru har detta slagit ut? Jo, för närvarande är det endast 7 kommuner, som begagna sig af denna rätt, och, då det var som mest, voro de 11. Dessa fakta tyda onekligen icke på någon synnerligt liflig åtrå hos kommunerna att komma i besittning af denna lektyr. Måhända kan det ställa sig annorlunda, i fall tillfälle beredes kommunerna att erhålla denna publikation ännu billigare.

Men i händelse man besluter sig för detta, är det klart, att denna utgift måste på något sätt neutraliseras. Huru skall det gå till? Ja, man har talat om en inskränkning af själfva textinnehållet, Andra kammarens utskott har ifrågasatt att taga bort hela texten. Jag är tacksam för att denna kammarens utskott icke ifrågasatt något sådant, ty så länge Svenska akademien utgifver Post- och Inrikes Tidningar, bör den, förefaller det mig, icke få sjunka ned till ett rent annonsblad. Genom att reducera texten skulle ju trycknings- och redaktionskostnaderna måhända kunna något minskas, och på detta sätt erhållas medel för den ifrågasatta utdelningen. Huruvida och på hvad sätt detta lämpligen skulle kunna ordnas, är en fråga, till hvilkens besvarande jag i detta ögonblick icke har material. Jag skall endast be att få framhålla, att utgifterna för ordboken äro icke 40,000 kronor, såsom Andra kammarens utskott antagit, utan hafva redan nu stigit till 50,000 kronor, och klart är, att i fall man vill för ordboksarbetet bibehålla dugliga och öfvade krafter, dessa utgifter hafva tendens att stiga.

Hvad jag vill säga är, att frågan naturligtvis — något annat är ju icke af utskottet ifrågasatt — tarfvar en närmare noggrann utredning. Jag är öfvertygad om, att Svenska akademien icke skall ställa sig motvillig mot en sådan utredning, och att den också skall behjarta önskemålet, som — jag upprepar det — är det väsentliga i detta: större spridning af allmänna kungörelser.

Jag har intet yrkande.

Grefve Spens: Jag skall be att få framhålla en synpunkt, som enligt min mening kan hafva inflytande på nu föreliggande fråga. Denna fråga har nämligen samband med en annan, som under en följd af år varit föremål för utredning, nämligen frågan om införandet af ett förändradt kungörelsesätt för allmänna påbud och meddelanden samt delgifning af administrativa och kommunala myndigheters beslut. Sådana meddelanden och beslut offentliggöras nu såsom bekant i allmänhet genom uppläsande från predikstolarne i kyrkorna.

På 1890-talet föreslogs emellertid af kyrkolagskommittén en sådan ändring af detta kungörelsesätt, att kungörelser i allmänhet skulle, i stället för att uppläsas från predikstolarne, anslås på särskilda anslagstaflor vid kyrkorna. Kommitténs förslag ledde

dock endast till smärre inskränkningar i kungörelseläsandet i kyrkorna.

År 1905 skref Riksdagen till Kungl. Maj:t och anhöll om åtgärders vidtagande för inskränkning af kungörelsens uppläsande i kyrkorna. Detta ärende är nu beroende på Kungl. Maj:ts pröfning. Efter år 1905 har frågan om förändring af sättet för offentliggörandet af allmänna kungörelser äfven på andra vägar blifvit föremål för Kungl. Maj:ts pröfning. Med anledning af ett yttrande af Högsta domstolen öfver ett lagförslag anmodade jordbruksdepartementet under 1907 kammarkollegium att efter vederbörandes hörande afgifva yttrande och förslag till ändrade bestämmelser rörande fullföljd af talan i ekonomimål. Detta sista ärende afsåg hufvudsakligen frågan, huruvida myndigheters och kommuners beslut skulle offentliggöras genom uppläsning i kyrkorna eller delgifvas på annat sätt. Kammarkollegii yttrande i detta ärende har ännu icke afgifvits. Vidare har justitiekanslersämbetet gjort framställning om förändrade bestämmelser angående publicerande af kungörelser om vägsyner, och sistlidne höst skref kyrkomötet till Kungl. Maj:t med anhållan om skyndsamma åtgärder för inskränkning af kungörelseläsandet i kyrkorna.

I ett flertal af de yttranden, som länsstyrelserna afgifvit öfver ofvannämnda riksdagsskrifvelse och under den af jordbruksdepartementet föranstaltade utredningen har den åsikten uttalats, att tiden nu syntes vara inne att låta kungörelseläsandet i kyrkorna eller åtminstone största delen däraf helt och hållet upphöra och i stället sprida allmänna kungörelser till en del genom offentliga anslag å särskilda anslagstaflor men hufvudsakligen genom tidningarna. Om lagstiftningen i detta ämne skulle komma att gå i sistnämnda riktning, skulle väl största antalet allmänna kungörelser komma att införas i ortstidningarna, men möjligen skulle äfven Post- och Inrikes Tidningar få en del af sådana kungörelser.

Jag tror för min del, att kommunerna för närvarande skulle få mycket liten nytta af att få Post- och Inrikes Tidningar sig tillsända, och mig synes, att det är skäl i att låta frågan om utdelning af Post- och Inrikes Tidningar till kommunerna anstå i afvaktan på utgången af frågan om införande af ett nytt kungörelsesätt för allmänna påbud och meddelanden samt myndigheters och kommuners beslut.

Jag ber att få yrka afslag å båda de tillfälliga utskottens förslag.

Grefve Lagerbjelke: Den förste ärade talaren har förklarat, att han i denna fråga yttrat sig endast för egen del; men man kan dock med allt skäl antaga, att då han för egen del är nöjd, äfven akademien skall vara nöjd. Det synes således, som om från akademiens synpunkt ingenting vore att invända mot bifall till utskottets förslag.

*Angående
upphörande
af Post- och
Inrikes Tid-
ningars utgif-
vande m. m.*
(Forts.)

Angående
upphörande
af Post- och
Inrikes Tid-
ningars utgif-
vande m. m.

(Forts.)

Den andre talaren har yrkat afslag af det skäl, att Riksdagen beslutit en skrivelse till Kungl. Maj:t angående minskning af kungörelsers uppläsande i kyrkorna och ersättande med annonsering i tidningarna. Detta är i och för sig önskligt, och något tvifvel torde icke behöfva lysas därom, att Kungl. Maj:t skall inkomma till Riksdagen med ett lagförslag, som tillmötesgår denna önskan. Då skrivelsen afläts redan år 1905, borde förslaget snart vara att förvänta.

Härigenom skola än flera kungörelser inkomma äfven i Post- och Inrikes Tidningar; och ju lämpligare och nödvändigare blir det, att denna tidning kommer kommunerna och därmed äfven den stora allmänheten till del.

Jag får sålunda, herr talman, så väl på grund af hvad utskottet yttrat som äfven med anledning af hvad den sista talaren anfört yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Gezelius: Då äfven vid bifall till utskottets förslag i ämnet frågan icke lär kunna slutföras, eftersom förslaget ju endast afser att få till stånd en skrivelse till Kungl. Maj:t, och då således det resultat, man kan förvänta, består i ett förslag af Kungl. Maj:t, samt frågan alltså en gång kommer tillbaka till Riksdagen, anser jag för min del, att här borde sägas ett ord utöfver hvad så väl utskottet som den förste ärade talaren yttrat. Jag har nämligen samma uppfattning, som uttalades år 1896 så väl af det tillfälliga utskott inom Andra kammaren, som då behandlade en fråga, berörande samma sak, som ock af Andra kammaren, som biföll samma utskotts betänkande, där utskottet, »utan att vilja ingå i pröfning huruvida Svenska akademien privilegium på offentliggörande af legala tillkännagifvanden vore förverkadt eller icke, uttalade såsom sin mening, att äfven om det vore förverkadt, skulle det icke vara Riksdagen värdigt att utan godtgörelse upphäfva ett privilegium, som fått fortleva 60 år efter den tid, då det skulle hafva förfallit». Denna medkammarens uppfattning fastslogs af det Första kammarens tillfälliga utskott, som behandlade frågan. Äfven i år har Andra kammarens tillfälliga utskott uttryckligen pointerat, att »äfven om ifrågavarande privilegium skulle i rättsligt hänseende vara förfallet, det icke vore Riksdagen värdigt att beröfva akademien inkomsterna af Post- och Inrikes Tidningar utan att lämna henne vederlag därför». Däremot har Första kammarens tillfälliga utskott i år icke berört denna fråga. Det har visserligen refererat Andra kammarens med dess utskotts uttalande öfverensstämmande åsikt i denna sak, men själf föreslår utskottet, att Riksdagen skall aflåta en skrivelse till Kungl. Maj:t med den motiveringen, att man kunde förvänta en lösning af det ifrågavarande spörsmålet efter den riktlinjen, att friexemplar skulle utdelas till rikets samtliga kommuner. »En dylik åtgärd behöfver», säger utskottet, »tyd-

ligen icke rubba Svenska akademiens privilegium att utgifva den officiella tidningen. Men denna gratisutdelning kommer *gifvetvis* att medföra stora utgifter för akademien», och utskottet beräknar själf, att dessa utgifter skola belöpa sig till cirka 25,000 kronor, äfven om en billigare papperssort än den nuvarande användes.

Angående upphörande af Post- och Inrikes Tidningars utgifvande m. m.

(Forts.)

Ja, mina herrar, icke rubbar man Svenska akademiens privilegium att utgifva den officiella tidningen genom att ålägga akademien kostnaderna för detta, men man kan göra det till ett oneröst privilegium i stället för ett lukrativt. Och det är väl ändå icke meningen! Jag har velat, att äfven i denna kammare — åtminstone från något håll — skulle uttryckligen sägas ifrån, att den uppfattning, som Andra kammaren har uttalat angående Riksdagens förpliktelser i fråga om detta Svenska akademiens privilegium, delas äfven här. Jag anser mig skyldig befara, att ett helt lämnande åsido af denna synpunkt en gång skulle kunna åberopas såsom ett skäl för dem, hvilka icke ha känslan af att respektera den rätt, som en gång blifvit tillförsäkrad Svenska akademien. Jag har begärt ordet för att frambära denna synpunkt. Men jag kan icke underlåta att på samma gång uttala den åsikten, att det finnes ganska liten sannolikhet för, att hvad man vill vinna skall kunna ernås genom det förslag, som är å bane. År 1896 har det funnits 11 kommunalexemplar af Post- och Inrikes Tidningar, nu är det enligt senast tillgängliga uppgift endast 7 exemplar. Behofvet saknas. Litteratur, som lämnas gratis, brukar i allmänhet icke bli mera begärlig. Och det betänkliga är, att man genom en sådan här gratisutdelning, som gifvetvis måste medföra en förpliktelse för någon kommunal myndighet och väl nästan undantagslöst förtroendemännen, skulle bereda dessa ett ganska betungande besvär. Den som har en smula erfarenhet om, huru det går till, då folk kommer och vill ha upplysningar ur gamla tidningsexemplar, vet, att det ställes pretentioner på att den, som har hand om tidningarna, skall icke endast nedlägga arbete på att förvara tidningsexemplaren, utan äfven stå till tjänst med att lämna ledning och upplysningar. Och detta är icke en bagatell. Och då valutan är skäpligen klen, synes det mig vara skäl att här beakta det många gånger gjorda påpekandet, att våra kommunala förtroendmän belastas med uppdrag af staten, som göra deras ställning allt besvärligare. Här har diskuterats, huruvida våra kommunala förtroendmän skola ha aflöning för sina förtroendeuppdrag. Det skulle kanske ej sättas i fråga, om icke staten i både trängda och oträngda mål besvärade dessa förtroendmän med både det ena och det andra arbetet, som är såväl tidsödande som främmande för det kommunala intresset.

Jag skall icke framställa något yrkande, då det ju gäller endast en skrifvelse för vinnande af utredning, men jag har velat

Angående
upphörande
af Post- och
Inrikes Tid-
ningars utgif-
vande m. m.

uttala min uppfattning om, huru frågan synt sig lämpligast bort behandlas af kammaren.

(Forts.)

Herr Hildebrand: Den siste ärade talaren synes vara af den åsikten, att Första kammarens tillfälliga utskott här skulle hafva förbisett eller illa uppmärksammat Svenska akademiens privilegium och därigenom skilt sig i fråga om behandlingen från hvad af ett tidigare tillfälligt utskott, tillsatt af kammaren, uttalats. Jag ber emellertid att få hänvisa till att den kläm, till hvilken det tillfälliga utskottet kommit, är en helt annan än den, hvartill Andra kammarens motsvarande tillfälliga utskott kommit, så till vida nämligen som Andra kammarens utskott föreslagit en skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan, »det Kungl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida åtgärder böra vidtagas för tillgodoseendet af de utaf utskottet beträffande Post- och Inrikes Tidningar angifna önskemål, samt» och här kommer det viktiga tillägget, »därest hinder därför skulle befinnas möta, huruvida och under hvilka förutsättningar nämnda tidning kan upphöra samt ersättas med en statstidning af den utaf utskottet angifna beskaffenhet».

Tillfälliga utskottet i Andra kammaren har således föreslagit, att Kungl. Maj:t i första rummet skulle utreda, huruvida en del omläggningar och förändringar vid Svenska akademiens handhafvanden af privilegiet kunde genomföras, men har själf kommit med ett tvångsmedel så att säga, i det utskottet föreslagit, att, om dessa ändringar icke kunde genomföras, skulle utredningen ske rörande utgifvande af en statstidning, det vill säga rörande borttagandet af privilegiet från Svenska akademien.

Första kammarens tillfälliga utskott har icke velat på något sätt gå så långt. Det har ställt sig helt och hållet på den ståndpunkten, att akademiens privilegium bör upprätthållas och att ingenting bör göras för att borttaga eller rubba detta. Därför har detta senare alternativ försvunnit ur den kläm, som utskottet tillåtit sig här föreslå. Och när så är, är situationen en helt annan, än den var för Andra kammaren vid behandlingen af dess tillfälliga utskotts betänkande.

När således det tillfälliga utskottet ställt sig på den rättsgrunden, att akademien har ett privilegium, som icke bör rubbas, är det tämligen klart, att utskottet icke behöft ägna många ord åt själfva privilegiet.

Aterigen har det synt utskottet, att när en privilegieinnehafvare på grund af en del statsåtgärder, i detta fall genom beslut om legal annonsering, kommit i en bättre ställning, och privilegiet således blifvit alltmer lukrativt, det kan icke vara alldeles oberättigadt, att med ökade rättigheter kunna följa ökade skyldigheter. Det är därför utskottet utgår ifrån, att det icke skulle innebära en rubbning af privilegiet såsom sådant att tänka

sig, att akademien skulle åtaga sig något, utöfver hvad som hittills ålegat den.

Utskottet har icke velat liksom föreskrifva akademien, hvilka vägar här kunde beträdas. Utskottet har icke ens velat uttala sig för, att kostnaden för en eventuel gratispridning till kommunerna skulle helt och hållet drabba akademien. Utskottet slutar med en hemställan, att kammaren för sin del måtte besluta »att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes utreda, huruvida och under hvilka villkor Post- och Inrikes Tidningar såsom organ för allmänna kungörelser och legala annonser må kostnadsfritt komma rikets samtliga kommuner tillhanda.»

Det är således en förutsättningslös utredning, men om en viss bestämd punkt. Och det är tämligen klart, att Kungl. Maj:t, om detta skulle blifva Riksdagens beslut, icke gärna kan förbise, att en utredning, sådan som grefve Spens påpekat, pågår och att således denna sak icke kan utredas isolerad i och för sig utan måste detta göras i samband med den andra utredningen. Några farhågor för, att man här skall få ett missvisande resultat af utredningen, synas således icke kunna föreligga.

Den förre ärade talaren har ock berört frågan, om det vore lämpligt, att Posttidningen komme till kommunerna. Det förefaller mig vara alldeles klart, att en tidning, där legala annonser skola införas, bör finnas öfver hela landet. Att bygga på enskild prenumeration synes icke kunna gå. Det har redan påvisats, huru litet intresse för prenumeration på tidningen finnes i kommunerna. Enda utvägen att sprida tidningen öfver alla delar af vårt vidsträckta land, som utskottet har kunnat tänka sig, har varit gratisutdelning till kommunerna. Det kan ju hända, att däraf kan föranledas något besvär. Så synnerligt mycket borde det icke kunna vara. När man icke kan se något annat sätt att få starkare spridning af tidningen, och när detta synes vara ett bestämdt önskemål, har utskottet stannat vid den kläm, som här föreslagits.

Jag tillåter mig yrka bifall till hvad utskottet hemställt.

Herr Nyström: Redan talaren på smålandsbanken har enligt min mening framfört argument, som skulle rättfärdiga ett afslag på hela detta betänkande. Emellertid har sedan en talare på dalabanken uppvisat, att i detta betänkande finnas så betänkliga lakuner, att kammaren icke bör kunna vara med om att skrifva sitt namn under detsamma. Den siste talaren har visserligen påstått, att dessa lakuner icke innebära någon fara, därför att Andra kammarens beslut gått i annan riktning än vårt utskotts förslag. Andra kammaren har dock haft den känslan af tillbörlig hänsyn till akademien, att den sagt: Vi äro böjda att betala, hvad akademien kan förlora, om den mister privilegiet.

Angående
upphörande
af Post- och
Inrikes Tid-
ningars utgif-
vande m. m.

(Forts.)

Angående
upphörande
af Post- och
Inrikes Tid-
ningars utgif-
vande m. m.

Första kammaren skulle däremot gå med på detta förslag, som visserligen icke är afsedt att taga bort hela privilegiet, men dock afser att minska värdet af detsamma. Vi skulle således minska akademiens inkomster, utan att gifva något löfte af den art Andra kammaren gifvit och detta, ehuru det är uppvisadt och icke bestridt, att akademien använder hela den inkomst, tidningsprivilegiet ger, till ett allmännyttigt ändamål. Jag kan för min del icke alls vara med om det resonemang, den siste talaren ville göra gällande, utan yrkar afslag på utskottets hemställan.

(Forts.)

Grefve von Rosen, Gustaf: Då jag varit ledamot i det tillfälliga utskott, som behandlat denna fråga, och jag icke vill, att, såsom några talare framhållit, utskottet skall misstänkas för att icke hafva beaktat betydelsen af det privilegium, som Gustaf den tredje lämnade till akademien, ber jag att få yttra några ord.

Vid många tillfällen i riksdagen har frågan om upphäfvandet af Posttidningens nuvarande karaktär förekommit till behandling. Man har velat upphäfva den helt och hållet och ersätta den med ett blad uteslutande afsedt för de legala annouserna, och man har framkommit med förslag, som hafva gått vida längre, än hvad nu är fallet, gent emot akademien. De »verkligt frisinnade» hafva haft och hafva fortfarande på sitt program att alltid uttrycka sin missbelåtenhet och gnata öfver innehållet i Posttidningen och det sätt hvarpå densamma redigeras. Det läsa vi tidt och ofta i den öfriga pressen. Jag tror därför, att det skulle vara ganska lyckligt, icke minst för Svenska akademien själf, om denna fråga skulle kunna blifva bragt ur världen, och då jag icke har kunnat för min del — och jag tror att de flesta böra väl erkänna det — fränkänna det principiellt riktiga i, att meddelanden angående de legala annonserna få den allra mest vidsträckt spridning, föreställer jag mig, att kammaren väl kan gå med på hvad utskottet nu föreslagit, utan att kammaren därigenom kan anses brista i hänsyn mot Svenska akademien eller dess privilegium. Erfarenheten visar visserligen, att kommunerna hittills icke hafva haft synnerligen stor böjelse för att skaffa sig tidningen, men det är väl sannolikt, att om utdelningen blir alldeles kostnadsfri, skola de finna en sådan anordning vara till allmänhetens nytta.

Hela frågan beror ju dessutom på en blifvande utredning af Kungl. Maj:t, och Svenska akademien kommer då naturligtvis i tillfälle att framlägga i hur hög grad detta förslag skulle ingripa i akademiens ekonomi. Akademiens räkenskaper äro ju icke tillgängliga, och man har således svårt att bedöma, huruvida eller i hvilken mån akademien kan bära de utgifter, som äro förenade med förslaget. Men som sagdt, detta kommer en blifvande utredning att utvisa, och jag föreställer mig, att, om akademiens ekonomi skulle taga alltför mycken skada eller hafva olägenhet af denna kostnadsfria utdelning, lärer väl Kungl. Maj:t icke vilja

medverka här till, utan att på något annat sätt lämna akademien lämpligt vederlag. Utskottet har framkastat, att det skulle vara billigt, att kommunerna åtminstone ersatte postbefordringsafgiften, och en sådan åtgärd skulle ju minska akademiens utgift i icke oväsentlig grad.

*Angående
upphörande
af Post- och
Inrikes Tid-
ningars utgif-
vande m. m.*

(Forts.)

Jag vill särskildt i likhet med en föregående talare påpeka skillnaden mellan detta utskotts hemställan och Andra kammarens utskott. I det senares hemställan förekommer ett hot om att, om någon utredning icke komme att ske, skulle Posttidningen helt enkelt upphävas och ersättas med ett legalt annonsblad. Men denna passus förekommer icke i detta utskotts hemställan.

På grund af de synpunkter jag nu haft tillfälle framställa, tror jag, att det skulle vara klokt af Första kammaren att nu bifalla utskottets förslag, till hvilket jag, herr talman, ber att få yrka bifall.

Herr Clason: Jag ber att få förena mig i det afslagsyrkande, som här nyss blifvit framställt. Det förefaller mig, som om det här vore bra litet utredt, huruvida det afsedda ändamålet vinnes genom att Posttidningen utdelas gratis till rikets alla kommuner. Jag tror visserligen, att det kan sägas vara ett allmänt önskemål, att de legala annonserna komme till vidsträcktare spridning, men jag tviflar starkt på, att det målet skulle vinnas med en sådan gratisutdelning. Hvem skulle emottaga och förvara tidningen? Skulle kommunalstämmans eller kommunalnämndens ordförande göra det? Och om han gjorde det, skulle han då hafva en sorts upplysningsbyrå för de personer, som ville gå och söka efter upplysningar i Posttidningen? Tror man verkligen att det skulle vara möjligt att arrangera saken så? Jag tror, att härvidlag skulle uppstå en hel del praktiska svårigheter, så jag kan knappast tänka mig, att det afsedda ändamålet skulle kunna vinnas på det viset. Det mest praktiska sättet, att få sådana kungörelser spridda, torde väl vara — hvad som också redan i allmänhet tillämpas — att ortstidningarna själfva trycka af eller taga upp meddelanden om sådana saker, som äro för respektive trakter af landet utaf egentligt intresse.

Om man tänker på, hvilka svårigheter det är för våra offentliga bibliotek att förvara tidningarna, tror jag, att man lätt skall komma till insikt om, att det skulle stöta på mycket stora svårigheter, om vederbörande kommunalordförande skulle hafva skyldighet att vaka öfver, att det hos dem finnes exemplar af Posttidningen tillgängliga. De siffror, som framlagts öfver huru många exemplar nu verkligen spridas till kommunerna, synas mig också bevisa, att hos kommunerna icke finnes detta stora intresse för att få alla dessa Posttidningsexemplar.

Jag ber således att få förena mig i afslagsyrkandet.

*Angående
upphörande
af Post- och
Inrikes Tid-
ningars utgif-
vande m. m.*

(Forts.)

Herr Lindblad: Detta är ingen stor fråga, men då nu två talare yrkat afslag på utskottets beskedliga hemställan, tycker jag att det bör sägas någonting ytterligare från dem, som vilja förorda förslaget. När vi hört den förste talaren — såvidt jag fattat honom rätt — icke göra några svåra invändningar från akademiens sida (ty han talade väl ändå såsom målsman för akademiens intressen), förvånade det mig, att det skall finnas två andra talare, som yrka på afslag.

Det är väl ändå icke mer än rätt och billigt, att när motionen är understödd af Andra kammaren och Andra kammaren därmed uttalat, att den anser det vara behöfligt, att dessa legala annonser spridas genom gratisutdelning, man tager hänsyn därtill. Jag tycker verkligen, att det då vore olämpligt, om Första kammaren skulle säga, att det icke är utredt, huruvida det finnes ett behof att få de legala annonserna spridda. När man icke får dem spridda på nu gällande sätt med halft prenumerationspris för Posttidningen, tycker jag, att, om man öfver hufvud taget anser, att dessa annonser skola spridas, det bör ske genom gratisutdelning af tidningen. Det förefaller mig, som om det icke vore skäl att etablera en strid med Andra kammaren om den saken, utan att man lugnt kan acceptera utskottets förslag, hvar för jag, herr talman, yrkar bifall till detsamma.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, gjordes af herr vice talmannen, som öfvertagit ledningen af kammarens förhandlingar, jämlikt de under öfverläggningen förekomna yrkandena propositioner, först på bifall till hvad utskottet i nu föredragna utlåtande hemställt samt vidare på afslag därpå, och förklarades den förra propositionen, hvilken upprepades, vara med öfvervägande ja besvarad; och som Andra kammarens i ämnet fattade beslut således ej blifvit oförändradt antaget, skulle jämlikt § 63 mom. 3 riksdagsordningen, ärendet till Andra kammaren återlämnas för vidare behandling.

*Om åtgärder
äsyftande en
bättre vård af
enskildes
skogar.*

Föredrogs ånyo jordbruksutskottets den 30 nästlidne april och den 3 innevarande maj bordlagda utlåtande nr 75, i anledning af väckt motion om åvägabringande af lagändring i syfte att bereda större trygghet för en bättre vård af och hushållning med enskildes skogar.

Uti en i Första kammaren väckt, till jordbruksutskottets förberedande behandling öfverlämnad motion (nr 1) hade herr *Olof Jonsson* hemställt, att Riksdagen måtte besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes verkställa utredning, om och på hvad sätt större trygghet för en bättre vård och hushållning med den yngre och växtligare skogen måtte

kunna ernås genom ändringar uti lagen angående vård af enskildes skogar, samt för Riksdagen framlägga det förslag, som däraf kunde föränledas.

*Om åtgärder
äsyftande en
bättre vård af
enskildes
skogar.*
(Forts.)

Utskottet hade i förevarande utlåtande på anförda skäl hemställt, det Riksdagen måtte besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning om och på hvad sätt ändring och tillägg i 1903 års lagstiftning angående vård af enskildes skogar måtte kunna åvägabringas i ändamål att förekomma uppenbar sköfving af ungskog samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill utredningen kunde föränleda.

Herr Bohnstedt, Knut: Riksdagen skref redan år 1908 till Kungl. Maj:t — såsom herrarne se på sjunde sidan af utskottets betänkande — och på den skrifvelsen har ännu icke kommit svar. För min del anser jag, att man icke bör besvära regeringen med ytterligare skrifvelser i frågan, innan man fått svar på den föregående skrifvelsen. Ju mer skrifvelser som aflätas, dess mer lagar och förordningar blir det; och till slut kan det blifva så många, att man till sist icke vet hvar man är hemma; skogsägaren och jordägaren beröfvas sin själfständighet och förhållandena blifva mer och mer olidliga.

Jag skall icke förneka, att sköfving af ungskog på sina ställen verkligen förekommer, i synnerhet å afverkningsskogar och å mindre hemmansskogar, men i det stora hela anser jag det icke vara så farligt.

Innan jag yrkar afslag å det här väckta förslaget, skulle jag vilja fråga utskottets herrar ledamöter, hvad herrarne mena med ungskog? Är det 10—20 eller 30-årig skog eller är det skog till ett visst tunntal — växtligheten är nämligen så olika på olika marker och olika trakter.

När man skrifver till Kungl. Maj:t, bör man väl veta, hvad man skrifver om.

Jag ber, herr talman, att få yrka afslag å utskottets här gjorda hemställan.

Herr Fahlén: Den föregående ärade talaren har gjort gällande, att en förbättring och påbyggnad af den nu gällande skogslagen icke skulle vara erforderlig, dels därför att erfarenheten icke ådagalagt behofvet däraf, dels därför att Riksdagen tidigare skrifvit till Kungl. Maj:t i ärendet.

Hvad beträffar erfarenheten rörande behofvet utaf förbättring af förevarande lagstiftning, är detta så erkänt, att två meningar därom näppeligen borde göra sig gällande. Det erkändes redan, när den nuvarande lagen tillkom, såsom utskottet också åberopat och som närmare inhämtas af förhandlingarna i Riksdagen år 1903, då lagarne antogos.

Sedan dess hafva likväl tillkommit nya omständigheter, som

Om åtgärder
åsyftande en
bättre vård af
enskildes
skogar.
(Forts.)

ytterligare vitsorda behovet utaf en förbättring af ifrågavarande lagstiftning. Dessa äro de berättelser, som ärligen afgifvas af skogsvårdsstyrelserna i landstingsområdena. Af dem finner man, att på flera håll framställas anmärkningar mot lagen och dess effektivitet. Särskildt har därvid en generell anmärkning, som alltid gjorts mot återväxtlagar, blifvit ytterligare betonad, den nämligen, att lagens ingrepp kommit för sent, d. v. s. att den sköfving, som lagen ovillkorligen afsett att förekomma, icke kunnat förhindras, utan att lagens verkan och lagstiftarens ingrepp inträd först sedan skadan skett.

Hvad utskottet nu afser med sin hemställan är, såvidt jag förstår, något mycket blygsamt. Det afser närmast att få ett tillägg till lagen af beskaffenhet, att skogsvårdsstyrelserna skulle kunna i visst fall ingripa för att förekomma en uppenbar sköfving. Detta är hela den stora — eller lilla — innebörden af det föreliggande betänkandet.

Hvad beträffar den föregående talarens fråga, hvad utskottet menar med ungskog, är visserligen den frågan svår att besvara. Men begreppet är ju en inom forstmannakretsar vedertagen term, och någon svårighet att förstå dess innebörd finnes nog ej. Tyngdpunkten i utskottets kläm ligger emellertid icke på ungskog, utan på orden *förekomma sköfving*. Det är detta man velat framhålla, och jag tror, att enhvar med erfarenhet af verkliga förhållandet skall erkänna, att här föreligger ett behof af lagändring. Jag tror också, att det icke skall möta alltför stora svårigheter att utfinna ett sätt att få ett tillägg till lagen, som skall kunna, utan att på något sätt kränka den enskilde skogsägarens berättigade intressen, gifva medel i hand för att förekomma den sköfving, om hvilken här är fråga.

Herr talman, jag ber att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, gjordes jämlikt därunder förekomna yrkanden propositioner, först på bifall till hvad utskottet i nu föredragna utlåtande hemställt samt vidare på afslag därå, och förklarades den förra propositionen, hvilken upprepades, vara med öfvervägande ja besvarad.

Vid ånyo skedd föredragning af jordbruksutskottets den 29 och 30 sistlidne månad bordlagda utlåtanden:

nr 76, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående åläggande för ägare till skogar af större omfattning att å dem införa uthålligt skogsbruk,

nr 77, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående skogsvårdsafgifter samt en i ämnet väckt motion, och

nr 78, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:ts angående revision af lagen om rätt till fiske,

biföll kammaren hvad utskottet i dessa utlåtanden hemställt.

Anmälades och bordlades

konstitutionsutskottets utlåtanden:

nr 14, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af §§ 87 mom. 2 samt 88 och 114 regeringsformen;

nr 15, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af §§ 33 och 73 i förordningen om kommunalstyrelse på landet m. m. jämte en inom Riksdagen i ämnet väckt motion; och

nr 16, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse af § 40 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862 samt § 42 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863;

statsutskottets utlåtanden:

nr 54, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående beviljande af anslag till fortsatt utgifvande af tidskriften Sfinx;

nr 55, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående höjning af arfvodet till amanuensen vid domkapitlet i Lund;

nr 56, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående löneroglering för personalen vid barnmorskeundervisningsanstalterna m. m.;

nr 57, i anledning af Kungl. Maj:ts under punkt 127 af åttonde hufvudtiteln i statsverkspropositionen gjorda framställning angående anslag till anordnande af repetitionskurser för äldre barnmorskor m. m.;

nr 58, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående uppförande af ett hospital å Frösön invid Östersund jämte en i ämnet väckt motion; och

nr 59, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående beredande af lånemedel för år 1910 för fortsatt utveckling af statens telefonväsende;

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 19, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående uppgifter om befolkningens yrken för folkräkningen den 31 december 1910; och

nr 20, i anledning af väckta motioner om sänkning af den till försäljningsmännen utgående provision för försäljning af stämplrar;

sammansatta lag- och jordbruksutskottets utlåtande nr 1, i anledning af *dels* Kungl. Maj:ts propositioner nr 50 med förslag till lag om ändrad lydelse af 1, 3, 8, 10, 17, 22, 44 och 65 §§ grufvestadgan, till lag, innefattande bestämmelser angående gruf-drift å viss kronojord, samt till lag angående ändrad lydelse af 2 kap. 3 § i lagen om nyttjanderätt till fast egendom, nr 51, med förslag till bestämmelser angående undersökning och tillgodogörande af mineralfyndighet å viss kronojord, nr 52, innefattande förslag till visst tillägg till de af 1908 års Riksdag antagna förändrade grunder för förvaltning af kronans jordbruksdomäner, och nr 53, angående utläggande af vissa statsgrufvefält, *dels* i anledning af berörda propositioner nr 50 och 51 inom Första kammaren väckta motioner, *dels* ock en inom Andra kammaren väckt motion, nr 153, om upphäfvande af inmutningsrätten till mineralfyndigheter och dess ersättande med ett koncessionssystem; äfvensom

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 79, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition i fråga om utförande af en försöksundersökning rörande skogarna inom en viss del af landet; och

nr 80, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående omläggning af förvaltningen utaf de allmänna skogarna i södra och mellersta Sverige.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Hägglund* under tre dagar från denna dag.

Justerades sju protokollsutdrag för denna dag.

På framställning af herr vice talmannen beslöts, att de denna dag första gången bordlagda ärendena skulle sättas främst på föredragningslistan till nästa sammanträde;

hvarjämte, likaledes på hemställan af herr vice talmannen, kammaren medgaf, att anslag, hvilka utfärdats till sammanträdet fortsättande på aftonen, finge nedtagas.

Kammaren åtskildes kl. 2,35 e. m.

In fidem

A. v. *Krusenstjerna*.

Fredagen den 6 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 3,30 e. m.

Justerades protokollet för den 29 nästlidne månad.

Anmälades och bordlades Första kammarens tillfälliga utskotts utlåtande, nr 17, i anledning af väckt motion angående skrifvelse till Konungen i fråga om ändring af förläggningssort för vissa regementen.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 92, i anledning af Kungl. Maj:s proposition angående reglering af löneförhållandena m. m. vid försäkringsinspektionen;

nr 93, i anledning af Kungl. Maj:ts i punkt 6 under sjätte hufvudtiteln af statsverkspropositionen gjorda framställning angående biträde inom civildepartementet vid beredning af ärenden rörande försäkringsväsendet; samt

nr 94, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anordnande af elektrisk belysning och värmeledning inom vissa delar af Vadstena hospital.

Företogs val af 6 suppleanter i Riksdagens särskilda utskott nr 3. Därvid aflämnades 106 valsedlar, som godkändes och efter partibeteckning ordnades i två särskilda grupper så, att en grupp bildades af 67 valsedlar med öfverskrift »det förenade högerpartiet» och en annan grupp utgjordes af 39 valsedlar med öfverskrift »de moderata».

Härpå bestämdes till den utsträckning, som för utseende af föreskrifvet antal ledamöter var nödigt, för hvarje grupp ordningen mellan namnen å gruppens valsedlar, och blefvo därvid, med iakttagande af härför stadgade grunder, namnen uppförda så, som här efteråt sägs.

För det »förenade högerpartiet» uppfördes såsom

- nr 1 herr Hallin,
- » 2 » Sundblad,
- » 3 grefve Posse,
- » 4 herr Eriksson, O. August,

hvilka fyra namn i denna följd upptagits å gruppens alla valsedlar.

För »de moderata» uppfördes såsom

nr 1 herr Eklund,
» 2 » Hernlund,

hvilka två namn i denna följd uppförts å gruppens alla valsedlar.

Härefter vidtogs enligt gifna bestämmelser fördelningen af platserna mellan de olika valsedelgrupperna, och befunnos därvid nedannämnda personer hafva blifvit till suppleanter i utskottet valda i följande ordning:

herr Hallin.....	från »det förenade högerpartiet»,
» Eklund	» »de moderata»,
» Sundblad	» »det förenade högerpartiet»,
grefve Posse	» » » »
herr Hernlund	» »de moderata»,
» Eriksson, O. August »	» »det förenade högerpartiet».

Föredrogos, men bordlades ånyo på flere ledamöters begäran följande den 4 innevarande maj bordlagda ärenden, nämligen konstitutionsutskottets utlåtanden nr 14—16, statsutskottets utlåtanden nr 54—59, bevillningsutskottets betänkanden nr 19 och 20, sammansatta lag- och jordbruksutskottets utlåtande nr 1, äfvensom jordbruksutskottets utlåtanden nr 79 och 80.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades friherre *Klingspor* till Riksdagens slut för hälsans vårdande.

Justerades två protokollsutdrag för denna dag.

Herr vice talmannen erhöll på begäran ordet och yttrade: Jag anhåller att få föreslå, att på föredragningslistan för morgondagens plenum må sättas främst de i dag första gången bordlagda ärenden, därefter sammansatta lag- och jordbruksutskottets utlåtande nr 1 samt därpå öfriga två gånger bordlagda ärenden i den ordning, i hvilken de i dag förekomma på föredragningslistan.

Denna hemställan bifölls.

Kammaren åtskildes kl. 3,57 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.